

Katoavaisesta ja katoamattomasta

Pekka Ervastian puhe 20/8 1911

Helsingin teosofien ja Suomen Teosofisen
Nuorisoliiton
yhteisessä kesäjuhlassa „Päämajalla”

Koska meitä on täällä muutamia teosofejja, muutamia ajattelevia ihmisiä – nuoria ja vanhoja – koolla, tahdon puhua asiasta, joka meidän ajatuksissamme varmaankin usein piilee: katoavaisesta ja katoamattomasta; kuinka kaikki on katoavaista tässä elämässä; kuinka kesän lämpö, kesän valo pian katoaa; kuinka ihmisen elämä pian on umpeen kulunut ja haetaan suljettu – kuinka kaikki on katoavaista. Tämän ajatuksen on jokainen ihminen, kun hän on vähänkin ajatellut, pitänyt mielessään. Hän on monta kertaa kysynyt itseltään, mikä on tämä ihmiselämä, mikä on meidän olemassaolomme, mitä hyötyä on tästä kaikesta, kun kaiken loppu kuitenkin on häviö, kun kaikki on katoavaista. Hän on tätä kysynyt itseltään sentähden, että vaikkakin sanottaisiin: Ei kaikki ole katoavaista, onhan elämää vielä kuolemankin jälkeen, niin hän niin kauan kuin hänellä ei ole tästä todistetta, niin kauan kuin hän ei ole tätä kokenut, hän ei voi nähdä muuta, kuin että kaikki on katoavaista ja että kuolema varmasti seuraa elämää, että talvi varmasti seuraa kesää, että vanhuus varmasti seuraa nuoruutta. Sentähden hän on kysynyt itseltään: Onko tämä olemassaolo, tämä minun olemassa oloni, tämä minun elämäni ainoastaan sitä, että työtä teen, että syön ja ravitsen itseäni, nukun ja lepään, ja taasen työtä teen; onko tämä minun elämäni ainoastaan sitä, onko se vain häviävä, katoava ilmiö suuressa maailmankaikkeudessa, ilmiö, jolla ei ole mitään tarkoitusta. Jos niin on, silloin tosiaan tämä elämä on sängen köyhä. –

Kyllä se voi olla rikaskin, kyllä tämä elämä voi olla sangen rikas ihmiselle, jos hän asettuu sille kannalle, että hän tahtoo mahdollisimman paljon nauttia tästä elämästä. Jos hän tahtoo mahdollisimman paljon nauttia, silloin voi elämä olla hänelle rikas – jonkin aikaa. Mutta sitten irvistää kuitenkin tyhjiys ja köyhyys takana, sillä kaikkien nautintojen jälkeen tulevat kärsimykset, kaikkien ilojen jälkeen tulevat surut, niitä ei voi elämässä välttää. Ja jos nautinnon ja ilon hetkinä elämä voi tuntua rikkaalta, voi se taas kärsimyksen ja hädän, tuskan ja surun hetkinä tuntua kaamealta todellisuudelta, sellaiselta, että ihminen kysyy: Mitä tämä on?

Silloin meidän ulkonainen ymmärryksemme, meidän järkemme ja tietemme vastaa: Ei ihmiselämän tosi merkitys ole tässä meidän yksityisessä ja yksilöllisessä elämässämme, ei siinä ole ihmiselämän merkitys, vaan sen merkitys on siinä, että jokaisen, joka yksilön elämä luo jotakin kokonaisuudelle. Ihmiselämän merkitys on siinä työssä, jota tehdään. Ja vaikka jokaisen ihmisen työ ei ole sitä laatua, että se sellaisenaan jäisi jäljelle hänen pois mentyään, niin kuitenkin jää jäljelle summa kaikkien ihmisten työstä, ja siinä on elämän merkitys, siinä on elämän arvo, siinä kulttuurissa ja sivistyksessä, joka luodaan; niissä ennätyksissä, joita ihmishenki, ihmisnerous luovat kaikilla aloilla. Me luomme, me muutamme luontoa, me muutamme tämän elämän ulkomuotoa, me rakennamme kaupunkeja ja komeita rakennuksia; me saamme aikaan sivistystä ja luomme tieteitä ja taiteita; me maalaamme ihania taideteoksia ja luomme merkillisiä sävellyksiä. Tämä kulttuurityö, se on arvokasta, siinä on ihmiselämän arvo.

Ja jotta tämä kaikki olisi mahdollista, täytyy meidän kaikkien tehdä omaa työtämme. Jos emme kylvä maata, jos emme rakenna taloja, jos emme valmista vaatteita, ei mikään kulttuurityö ole mahdollinen. Jos suuri nero luo merkillisen taideteoksen, ei hän ole yksinään sitä luonut, sillä jos hän eläisi aivan yksinään jossakin autiossa saarella, ei hän mitään

taideteoksia loisi. Siinä, että hän on luonut taideteoksen, on vaikuttanut, sen on tehnyt mahdolliseksi kaikki koko ihmiskunnan työ. Kaikki se työ, jota me kutsumme jokapäiväiseksi välttämättömäksi työksi; kaikki se työ, jota useinkin pidetään vähäarvoisena, kaikki se on tärkeätä, kaikki se on välttämätöntä, että noita kulttuuriennätyksiä saavutettaisiin. Ainoastaan sellaisessa maassa ja kansassa, ainoastaan sellaisessa valtiossa, jossa ei tehty muuta, jokapäiväistä aineellista työtä siinä määrin, että tieteelliselle ja taiteelliselle työlle jää ylitse aikaa ja voimia, ainoastaan siinä maassa ja sellaisessa kansassa voidaan luoda kulttuuria.

Me näemme kyllä – kun katselemme historiaa – että tämä on tavallisesti saavutettu melkein yksinomaan siten, että valtio, yhteiskunta on niin järjestetty, että suuret joukot ikäänkuin pakosta tekevät tuota välttämätöntä aineellista työtä ja siten valmistavat tilaisuuden muutamille ihmisille tehdä taiteellista ja tieteellistä työtä. Me näemme, että tavallisesti – melkein aina – olot ovat olleet näin järjestetyt, mutta meidän täytyy kuitenkin tunnustaa, että juuri tämä asiain järjestys on luonut kulttuuria. Jos kaikki ihmiset ajattelisivat yksinomaan vain itseään ja omaa perhettään, jos kaikki ihmiset olisivat yksinomaan näin ajatelleet, silloin ei olisi voitu luoda mitään kulttuureja. Kulttuuri on aina syntynyt siten, että on ajateltu kokonaisuutta. Elleivät kaikki ole sitä ajatelleet, on kuitenkin aina joku tai jotkut kansassa sitä ajatelleet. Ja meidän tiedemiehemme ja meidän oma järkemme sanoo meille: Niin se on, tämän avulla on saatu aikaan kulttuuri! Ja ne lisäävät vielä: Tämä kulttuuri on pysyvämpää kuin yksilön elämä. Me menemme pois tästä maailmasta, me kuolemme, me häviämme, mutta kulttuuri jää. Maailma jää, se on korkeampaa ja suurempaa, se on pysyvämpää, se ei ole niin katoavaista kuin yksilön elämä ja sen tähden sen merkitys on suurempi kuin yksilön elämän.

Mutta me voimme tähän sanoa – kun me katselemme ja

ajattelemme historiaa, että ei tämäkään ole aivan niin, sillä ei kulttuurikaan ole katoamaton, ei sekään ole häviämätön, päinvastoin. Jos me luulemme, että tämä meidän nykyinen kulttuurimme on ainoa, jos me lähdemme tästä luulosta, silloin me voimme katsella taaksepäin menneitä aikoja, niitä joista tiedämme, ja nähdä, kuinka vähitellen on keskiajan pimeydestä noustu tähän nykyiseen valoon – jos sitä siksi tahdomme kutsua. Me voimme nähdä: Kas kuinka elämä on kehittynyt, kas kuinka olot ovat menneet eteenpäin, kas kuinka kulttuuri on rikastunut, vaikka yksilöt ovat eläneet ja kuolleet ennen meitä! Ja vaikka me tunnemme enemmän historiaa, vaikka tiedämme, että asianlaita ei ole niin, että meidän kulttuurimme ei ole ainoa, vaan että on ollut toisia sivistyksiä ennen meidän sivistystämme, niin me kuitenkin olemme alttiit luulemaan, että nuo toiset sivistykset ovat olleet huonompia, tietysti ne ovat olleet aivan mitättömiä. Niitäkin kyllä kutsutaan sivistyksiksi, mutta eiväthän ne ole olleet mitään todellisia sivistyksiä! Näin me voimme luulla, jos emme ole menneet kyllin syvälle asioihin.

Silloin historian tosiasiat sanovat meille: Te erehdytte, jos niin luulette. Meillähän on muistomerkkejä esim. kreikkalaisesta sivistyksestä, meillä on heidän taideteoksensa, meillä on heidän rakennustaiteensa, jotka aivan silmin nähtävästi todistavat meille, ettemme me ole vielä nousseet sen yläpuolelle. Emme ole voineet nousta Kreikan taiteen yläpuolelle, tuskin olemme vielä saavuttaneetkaan sitä. Me emme vielä uskalla rakentaa talojamme ja kaupunkejamme sillä tavalla, kuin ne olivat rakennetut vanhassa Kreikassa ja Roomassa; emme ole vielä uskaltaneet sellaiseen kauneuteen, sellaiseen merkilliseen sopusointuisuuteen kuin silloin vallitsi. Siinä suhteessa olivat nuo vanhat sivistykset meitä edellä. Ja kuitenkin ne ovat hävinneet.

Mutta me voimme nähdä enemmänkin taaksepäin ajassa. Meidän aikanammehan tehdään melkein joka päivä

uusia löytöjä, uusia havaintoja; havaitaan yhä merkillisempiä tosiseikkoja noiden vanhojen kulttuurien suhteen. Mehän muistamme, kuinka meille koulussa opetettiin, että maailma luotiin 4000 vuotta ennen Kristusta. Tämähän on mitä tyhjin loru ja satu, sillä nyt me tiedämme, että Egyptissä on löydetty kulttuuri, sivistys, joka tulee sitä merkillisemmäksi, kuta enemmän menee taakse päin ajassa. – Kyllähän silloin, kun me olimme koulussa, kyllä silloinkin luettiin Egyptin pyramiideista, ja opetettiin, kuinka juutalaisraukat saivat rakentaa niitä suuria komeuksia Egyptin faaraoiden käskystä, mutta me luulimme silloin kukaties, että ne olivat Egyptin ainoat merkillisyydet nuo pyramiidit. – Mutta kun siellä on tehty tutkimuksia, kun siellä on kaivettu, etsitty ja tutkittu ja kovasti tehty työtä, niin on huomattu, että voidaan mennä ajassa taakse päin monta sataa tuhatta vuotta. Arkeologit ja tiedemiehet sanovat, että ihmisasutusta on Niilin virran laaksoissa varmasti ollut ainakin 200.000 vuotta, ja että ne historialliset tiedot, joita aivan tarkasti voidaan seurata vuosi vuodelta taakse päin, vievät vuoteen 5.000 ennen Kristusta. Siitä saakka on vuosi vuodelta tarkat tiedot, siis tuhannelta vuodelta ennen Kristusta. Ja se kulttuuri, joka 5.000 vuotta ennen Kristusta oli Egyptissä, oli sellainen, että se osoittaa – nim. löydöt siltä ajalta – että ennen sitä on täytynyt olla sivistystä jo mahdottoman pitkiä aikoja, että on voitu luoda sellaisia taide-esineitä. Sillä viisituhatta vuotta ennen Kristusta ollut kulttuuri on paljon korkeampi kuin neljä tai kolme tai kaksi tuhatta vuotta ennen Kristusta. Ja kun vielä enemmän kaivetaan ja löydetään ja mennään vielä enemmän taakse päin ajassa, niin huomataan kutaties, että kulttuuri tulee yhä merkillisemmäksi. Onhan nyt jo löydetty esim. sellaisiakin kultaesineitä, astioita ja koristeita, jotka ovat puhtaasta kullasta tehdyt niin ihanasti ja suurella taidolla, että meidän aikamme kultasepät eivät sellaiseen pysty. Sellaisia taideteoksia noilta muinaisilta ajoilta on löydetty, ja siis heidän sivistyksensä on

täytynyt olla vielä vanhempi, paljon korkeampi kuin meidän nykyinen sivistyksemme.

Ja te tiedätte kukaties, että aivan viime aikoina, näinä viimeisinä vuosina on tehty merkillisiä löytöjä Kreetan saarella. Kreetan saari on aina ollut tuollainen mystillinen saari siellä Välimeressä – siitähän on kreikkalaisessa mytologiassa paljon taruja, joissa me emme nyt ennätä viivahdtaa. Siellä on nyt tehty suuria kaivauksia, ja löydetty aivan merkillisiä asioita. Se, mitä on pidetty aivan taruna, nuo Kreikan mytologiassa mainitut kuningas Minos ja hänen labyrinttinsa ja palatsinsa. Nuo palatsit ja labyrintit, joista on puhuttu taruissa ja joita on pidetty aivan satuina – ei kukaan ihminen niihin ole uskonut – ne on nyt löydetty. On löydetty labyrintti, on löydetty kuningas Minoksen palatsi ja hänen valtaistuimensa. Ja mikä on merkellisintä: nämä asiat – jotka siis ovat ajalta ainakin kolme tuhatta vuotta ennen Kristusta – nämä palatsit, nämä huonekalut ja astiat, nämä kaikenlaiset merkillisyydet ja taideteokset ovat aivan ihmeellisiä, aivan sellaisia, kuin jos etevimmät taiteilijat meidän aikanamme olisivat niitä tehneet. Ja vielä merkellisempää on se, että noissa astioissa ja taideteoksissa, kaikenlaisissa metalliesineissä, on käytetty sellaisia värejä, niin loistavia ja ihmeellisiä värejä, että ne ovat aivan yhtä kirkkaita kuin 5.000 vuotta sitten. Me emme nykyään tiedä mitään sellaisista väreistä, me emme osaa valmistaa sellaisia. Niitä on siellä käytetty silloin, 3.000 v. ennen Kristusta, aikana – niinkuin tiedemiehemme vielä pari vuosikymmentä sitten luulivat – jolloin ihmiset eivät vielä edes tietäneet, mitä kirjoitus on. Näin luultiin, mutta nyt on huomattu siellä – paitsi hieroglyfikirjoitusta – tavallista meikäläisen tapaista kirjoitusta samantapaisilla kirjaimilla kuin meilläkin on käytännössä – merkillisen hyvää kirjoitusta aivan meikäläisillä, eurooppalaisilla kirjaimilla.

Maan sisältä kaivetaan esiin suurin kustannuksin tällaisia löytöjä Kreetan saarella seuduilta, joissa on puita

kasvanut satoja ja tuhansia vuosia niiden päällä. Sieltä kaivetaan esille noita ihmeellisiä asioita, ja sitten usein vielä huomataan, että niiden alla, syvemmällä vielä, voi olla toisen, vanhemman sivistyksen muistomerkkejä. Usein on kaivaustöissä huomattu, että paitsi sitä ensimmäistä kaupunkia tai palatsia, joka ensin huomattiin ja löydettiin, on sen alta löydetty toinen ja vielä enemmänkin, useita toinen toistaan vanhempia raunioita. Nämä kaikki seikat paljastavat meille sen merkillisen tosiasian, että sivistyksiä ja kulttuureja on ollut tämän maan päällä ennen meidän kulttuuriamme ja että meidän ei ole suinkaan ainoa eikä paras. Emme me ole vielä saavuttaneet sitä, mitä vanhat kulttuurit ennen meitä ovat saavuttaneet

Historia ja historiallinen tutkimus näyttävät siis meille, että katoavaisuuden laki ei koske ainoastaan meidän ihmiselämäämme, vaan että se koskee myös juuri niitä arvoja, joita me luulimme niin pysyväisiksi, joita luulimme katoamattomiksi – se koskee itse kulttuuria. Nekin häviävät ja katoavat, ja todella meidän täytyy puhtaasti tieteelliseltä kannalta tulla surullisiksi, meidän täytyy eräänlaisella alakuloisuudella ajatella tätä ihmiskunnan elämää. Kulttuureja luodaan – ne nousevat taas hävitäkseen, ainoastaan taas hävitäkseen, jopa niin, ettei jää jälkeäkään. Ja taas me saamme alottaa alusta. Ajatelkaa meidän omaa nykyistä kulttuuriamme! Meidänhän täytyi alottaa aivan alusta. Kuinka pimeätä oli keskiajalla, keskiajan alussa! Mitä silloin oli kulttuuri? Ei mitään. Nyt me olemme tähän kohtaan päässeet. Ennen meitä – ties kuinka monta kertaa ihmiskunta on läpikäynyt saman historian? „Mikä on tämä elämä? Mitä merkitystä on tällä elämällä? Mitä tämä kaikki on?“, sitähän meidän välttämättä täytyy kaikkien kysyä.

Silloin me kyllä voimme ymmärtää erään asian, me voimme ymmärtää ja huomata yhden seikan. Me voimme nimittäin kysyä: Mikä se on, joka on hävittänyt nuo kulttuurit?

Emmekö voisi ajatella aikaa, jolloin ei tarvitsisi kaiken sen hävitä, mitä on suurella työssä ja vaivalla saatu aikaan? Emmekö voi ajatella sellaista aikaa ja sellaisia olosuhteita, etteivät kaikki saavutukset tarvitsisi jäädä maan alle, vaan kulttuuri voisi nousta vielä korkeammalle, saavuttaa vielä enemmän, kuin mitä tähän asti on saavutettu? Emmekö voi mitään sellaista ajatella?

Silloin meidän täytyy sanoa, että voimme kyllä vastata tähän kysymykseen myöntävästi. Kyllä me voimme aivan hyvin ajatella niin, ja voimme myös tietää syyn, miksikä nuo kulttuurit aina ovat hävinneet. Eikä meidän silloin tarvitse edes sielutieteellisesti tutkia ihmistä, vaan voimme aivan ulkonaisesti sanoa, mikä on ollut syynä siihen, että kulttuurit ovat hävinneet.

Syynä siihen ovat olleet sodat. Sota on se, joka kaiken hävittää. Jos kansat ja ihmiset olisivat voineet elää sovussa keskenään, silloin ei minkään kulttuurin olisi tarvinnut hävitä. Kulttuuri on aina hävinnyt sillä tavalla, että kansat ryhtyvät sotimaan keskenään ja hävittävät itse itsensä. Ihmiset itse hävittävät, mitä ovat saaneet aikaan, ja sen hävittäjän nimi on sota. Me voimme sitten tietysti tutkia ihmissydämiä ja kysyä, miksi ihmiset sitten sotivat ja sanoa, että syynä siihen on ihmisessä vallanhimo. Ihminen ei tyydy siihen, että hän elää omassa maassaan, vaan hän tahtoo valloittaa muita maita; hän ei tahdo elää sovussa, vaan hän tahtoo riitaa; hän ei tahdo olla veli kaikkien kanssa, vaan tahtoo olla vihollinen. Mitä se olisi, jos hän olisi veli kaikkien kanssa, pitää olla vihollinen! Tällä tavalla voidaan sanoa, että ihmissydämessä on luonnostaan tuollaisia mahdollisuuksia. Niiden johdosta tapahtuu kaikki paha, niiden johdosta se on olemassa.

Mutta samalla kun me tämän huomion teemme, samalla me voisimme sanoa, että meidän nykyinen aikamme on eräässä suhteessa hieman merkillisempi kuin toiset. Se on merkillinen siinä suhteessa, että meidän aikanamme yleisesti ajatellaan: jos

sodat voisivat poistua, niin sivistyksen ei tarvitsisi hävitä. Ennen tuskin on niin yleisesti ajateltu – yksilöitä tietysti on ollut, jotka ovat niin ajatelleet – mutta meidän aikanamme ajatellaan niin ympäri maailmaa. Yhä suuremmalla voimalla leviää tuo ajatus, että sodat ovat tarpeettomia, että sodat ovat niitä julmia hävittäjiä, jotka saavat ihmiskunnan itkemään katkeria kyyneliä, kun sen työ häviää. Sota on tuo julma kirous, joka on ihmiskuntaa painanut. Kun siitä päästään, silloin nousee aivan uusi kulttuuri. Silloin voi ihmiskunta suuremmalla riemulla, suuremmalla luottamuksella, suuremmalla vapaudella ryhtyä luomaan uutta ja keksimään yhä merkillisempiä sivistysennätyksiä – silloin, kun on taattu, ettei tuo suuri hävittäjä ole koska tahansa uhkaamassa.

Näin meille todistaa jo meidän tieteellinen tutkimuksemme ja sentähden me voimme nähdä, että meidän aikanamme on kaikenlaisia rientoja, kaikenlaisia seuroja ja liittoja, sellaisia, jotka suorastaan tietävät tämän ja tekevät työtä rauhanaatteen puolesta sotaa vastaan. Ja toiselta puolen voimme nähdä, kuinka on paljon myös sellaisia rientoja, sellaisia seuroja, jotka ehk'eivät ollenkaan niin sanoaksemme suorastaan puhu tai työskentele sotaa vastaan, vaan jotka koettavat rakentaa rauhaa sillä tavalla, että yrittävät lähentää ihmisiä toisiinsa, ja siten aivan kuin laskevat perustuksen tulevalle maailmanrauhalle. Meidän täytyy tunnustaa, että tässä suhteessa teosofinen liike on yksi merkillisimpiä. Sehän aivan tekee työtä ihmiskunnan veljestyttämiseksi, ihmisten yleisen veljeyden puolesta. Meidän teosofinen liikkeemme koettaa niin monella, aatteellisella ja käytännöllisellä tavalla lähentää ihmisiä toisiinsa ja saattaa heitä ymmärtämään, että vaikka on erilaisia kansoja, erilaisia rotuja: ihmiset ovat erilaisia, kulttuureja on ja on ollut erilaisia, niin ihmiskunnan suurelle sivistykselle ja kulttuurille on voitoksi ainoastaan se, että nämä erilaisuudet saavat kukin vapaasti kehittyä ja että näiden kaikkien erilaisuuksien välille voi syntyä jonkinlainen

sopuuhde, että kaikki voivat ottaa toisiltaan, mitä on hyvää. Silloin tapahtuu kehitys suuremmalla vauhdilla ja voimalla. Jokainen ajatteleva ihminen meidän aikanamme jo hyväksyy ja ainakin sydämessään kannattaa kaikkia sellaisia rientoja, jotka ovat omiaan lähentämään ihmisiä toisiinsa ja tuomaan lähemmäksi sitä päivää, jolloin ihmiset, kansat ja valtiot tunnustavat veljeyden.

Mutta vielä emme ole tulleet siihen toiseen kohtaan, kysymykseen: Onko mitään katoamatonta, onko mitään, joka todella ei ollenkaan häviäisi ja katoaisi? Kulttuurit häviävät: Me voimme kyllä kuvitella aikaa, jolloin kulttuurin ei tarvitsisi hävitä, mutta se on tulevaisuuden unelma. Eikö siis ole mitään sellaista joka jo ennenkin olisi ollut katoamatonta? Eikö ole mitään sellaista, joka silloinkin, kun ei vielä ole kulttuuria ollenkaan vaan ainoastaan ihmisyksilöitä alkuperäisissä oloissa, joka silloinkin olisi katoamatonta? Eikö kulttuurissa ole mitään, joka olisi katoamatonta, vaikkakin itse kulttuuri olisi häviävää laatua? Eikö ole mitään, joka olisi ikuisesti katoamatonta? Ja kun me näin kysymme, silloin me tiedämme, että jos turvaudumme yksinomaan ulkonaiseen järjestelmään, tieteelliseen tutkimukseen, silloin emme saa mitään tyydyttävää vastausta. Silloin jääme itse asiassa vastausta vaille, sillä meille kaikuu vastauksena vain: Ei ole mitään, me emme tiedä mistään sellaisesta!

Mutta me tiedämme, että on aina ollut toisenkinlainen – sanoisinko – ihmistutkimuksen, ihmistieteen, ihmisetsimisen haara, sellainen, joka on sanonut: On olemassa katoamatonta. Tämä toinen tutkimushaara on uskonto. Aina on ollut uskontoja. Ei ole ollut ihmiskunnan historiassa sitä aikaa, jolloin ei olisi ollut uskontoja. Uskonnot ovat muuttuneet, nekin ovat syntyneet ja hävinneet, niitäkin on monta, mutta kaikki uskonnot ovat aina opettaneet ja opettavat tälläkin hetkellä, että on olemassa katoamaton. Se on kaikkien uskontojen A ja O, siinä on kaikkien uskontojen sisältö. Kun

kaikki elämä muuten näyttää todistavan, ettei ole mitään, joka ei katoaisi, niin uskonnot ovat aina sanoneet, että on katoamaton. Mikä on se katoamaton, mikä on se, joka ei häviä? Se on, sanoo uskonto, itse tajunta. Elämä ei sisällä ainoastaan nämä muodot, elämä ei ole ainoastaan ulkonaista elämää, vaan elämä on – sen me tiedämme omasta itsestämme – itse asiassa tajuntaa, sisäistä tajuntaa. Jos me olisimme vain muotoja, niin me emme osaisi tällä tavalla puhua emmekä ajatella, emme osaisi yhtyä samaan ajatukseen. Mutta me olemmekin tajuntaa, me olemme tajuisia olentoja, ja tajunta, tuo merkillinen tosiseikka on pysyväinen. Niin sanoo uskonto. Mitä se merkitsee? Onko ihmisen tajunta pysyväinen? Onko meidän personallinen, pieni tajuntamme pysyväinen? Sitä on uskonto aina väittänyt, mutta minä en mene sitä takaamaan. Mutta sen on uskonto aina varmasti sanonut, että on olemassa tajunta, joka ei häviä; on olemassa tässä elämässä, tässä maailmankaikkeudessa sellainen tajunta, joka on katoamaton. Sitä tajuntaa on kutsuttu Jumalaksi. Jumala on se, joka on kaiken takana ja joka ikuisesti on, eikä koskaan häviä. Jumala on se tajunta, johon kaikki sisältyy. Ja mitä se merkitsee, mitä merkitsee tämä jumalallinen tajunta? Se merkitsee, että kaikki mitä konsanaan ulkonaisesti tapahtuu, kaikki, mitä milloinkaan saadaan aikaan ulkonaisessa elämässä, se on heijastuneena, se on olemassa tuossa tajunnassa, se on olemassa siinä häviämättömänä. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että jokainen kulttuuri, mikä on ollut maan päällä, on yhä vielä olemassa tuossa häviämättömässä tajunnassa; se on vielä olemassa Jumalassa. Eikä ainoastaan jokainen kulttuurin, vaan jokaisen yksilön, jokaisen ihmisen elämä on häviämättömästi olemassa tuossa Jumalan tajunnassa, Jumalassa. Jumalassa ei ole menneisyyttä, ei nykyisyyttä, eikä tulevaisuutta, siinä on vain yksi ikuisuus. Kaikki, mitä on ollut, on siinä, ja se on häviämätön, katoamaton.

Ja ihminen – näin on uskonto myös sanonut – on

Jumalan poika, ja se merkitsee, että ihminen on syntyisin siitä samasta tajunnasta. Ja vaikka ihmisen personallinen, niinkuin me sanomme, alempi minätajunta ei elä tuossa katoamattomassa, niin se kuitenkin on lähtenyt siitä katoamattomasta, se on sen poika ja voi siihen nousta. Tämä merkitsee: Ihminen voi sisässään nousta siihen tajuntaan, jossa on kaikki, jossa ovat kaikki ihmiset, sekä ne, jotka ovat ennen olleet olemassa, että ne, jotka nyt ovat; ihminen voi nousta siihen tajuntaan, jossa ovat kaikki kulttuurit ja ihmiset maan päältä; ihminen voi tulla yhdeksi sen häviämättömän ja katoamattoman tajunnan kanssa, joka on kuin peili tai valokuva kaikesta, mikä konsanaan on ollut.

Näin ovat uskonnot aina opettaneet. Ja jos te muistatte erään kohdan Uudessa testamentissa, niin te muistatte, että siinä Jeesus sanoi: Olkaa huolelta, olkaa te ilman surua, sillä minä olen maailman voittanut! Mitä tähän sisältyy? Sisältyykö tähän se, että ne, joille Kristus puhui, olisivat hyvässä turvassa, sillä hän on jollain ulkonaisella tavalla voittanut maailman? Ei, ei hän ollut sitä voittanut. Ei hän ollut ulkonaista maailmaa voittanut, ei hän ole sitä maailmaa vielääkään voittanut. Mutta sisälsikö se sitten, että: olkaa te hyvässä turvassa, sillä minä olen maailman voittanut, ja maailmalla hän silloin olisi tarkoittanut omaa itseään, että hän on voittanut oman maailmansa, oman itsensä: olkaa te sentähden hyvässä turvassa? Tämän me voisimme ymmärtää. Se voi sisältää sen totuuden, että: Niinkuin minä olen maailman voittanut, niin tulette tekin voittamaan oman maailmanne, olkaa siis hyvässä turvassa! Mutta minun mielestäni tähän lauseeseen sisältyy vielä muutakin. „Olkaa te hyvässä turvassa, sillä minä olen voittanut maailman”. Se merkitsee: Te voitte olla aivan hyvässä turvassa, sillä se tajunta jossa minä elän, se on monta kertaa voittanut, voittanut monta maailmaa. Se on voittanut maailman, aivan samanlaisen maailman kuin tämä maailma on, se on kokenut sitä. On

olemassa sellainen jumalallinen tajunta, sanokaamme sitä Isäksi Jumalaksi, sanokaamme sitä Logokseksi, joka on ennenkin nähnyt monen kulttuurin nousevan ja häviävän, joka on saanut nämä kaikki kokemukset, ja sen tähden, olkaa hyvässä turvassa! – Sentähden me voimme kaikki olla hyvässä turvassa, että takana on tajunta, joka on jo voittanut tällaiset maailmat, kaikki tällaiset ristiriidat, kaikki tällaiset probleemit ja arvoitukset, vaikeudet, on käynyt niiden kaikkien läpi ja voittanut ne kaikki, säilyttänyt ne kaikki ja tietää sentähden, että tämäkin menee hyvään loppupäätökseen, tämäkin pulmallinen olemassaolo loppu hyvin, se voitetaan niinkuin ennenkin on maailma voitettu. Ja se, joka on yhtynyt niinkuin Kristus tuohon tajuntaan, voi sanoa: „Minä olen voittanut maailman ja sentähden minä olen hyvässä turvassa. Mutta tietäkää, että kaikki käy lopulta hyvin ja minä voin sanoa teille: Olkaa tekin hyvässä turvassa, sillä lopulta kaikki käy hyvin!”

Tätä minä uskon Kristuksen noilla sanoilla tarkoittaneen. Ja hän viittasi silloin noilla sanoilla siihen tosiseikkaan, että tässä olemassaolossa, tässä elämässä on olemassa yksi katoamaton, se jumalallinen tajunta, joka ei koskaan häviä, vaan kokoo kaikki itseensä, kaikki mitä konsanaan tapahtuu. Ja me tiedämme myöskin – jos me ajattelemme ihmistä niin, kuin kaikki viisaat ovat opettaneet – että ihminen on tästä tajunnasta lähtenyt henkiolento, Jumalan poika, joka syntyy monta kertaa maailmaan. Ja me tiedämme myöskin, ettei se ole ihmisen persoonallinen minä, persoonallisuus, joka syntyy uudestaan, sillä persoonallisuus on katoava; me tiedämme, että me elämme täällä ja tulemme kuolemaan, mutta me tiedämme myös, että on olemassa tajunta, johon me voimme yhtyä, ja jos me yhdymme siihen jumalalliseen tajuntaan, jos me pääsemme siihen yhtymään, silloin me opimme ensin näkemään, mikä on ollut se karma, mitkä ovat olleet ne syyt ja seuraukset, jotka ovat aiheuttaneet meidän nykyisen persoonallisuutemme. Siis, niinkuin

sanotaan, me opimme muistamaan omia, ennen olleita elämiämme, me opimme muistamaan niitä ihmisiä – niin sanoaksemme – niitä yksilöitä, niitä persoonallisuuksia ihmiskunnan historiassa ennen, jotka ovat aiheuttaneet meidän nykyisen persoonallisuutemme, ja me voimme aivan nähdä ja tuntea, että nuo ovat yhtä meidän kanssamme. Ja sitten, sen jälkeen, kun voimme yhtyä tuohon jumalalliseen tajuntaan vielä suuremmalla tavalla, sillä tavalla, että emme joudu kosketuksiin ainoastaan oman karmamme kanssa, sen syyketjun, joka on aiheuttanut tämän persoonallisuuden vaan, että me joudumme kosketuksiin itse elämän kanssa, ja voimme siis – niin sanoaksemme – muistaa kaikki koko ihmiskunnan menneisyyden, voimme lukea Jumalan muistista koko luomakunnan historian, niinkuin sanotaan.

Tällä tavalla me olemme kuulleet viisaiden opettavan eikä meitä mikään järkipäätelmä, ei mikään kokemus kiellä uskomasta, luottamasta siihen tajuntaan, jumalalliseen tajuntaan, joka on kaiken takana, vaan päinvastoin meidän järkemme sitä vaatii, ja kaikki meidän kokemuksemme, varsinkin meidän henkiset kokemuksemme todistavat meille, että sellainen tajunta on olemassa. Ja kun on se, jota me kutsumme Jumalaksi, kun se on olemassa, niin silloin me todella voimme yhtyä noihin Kristuksen sanoihin ja sanoa: „Mikä on meillä hätänä, hyvässä turvassa me voimme olla, kun me tiedämme, että on olemassa se, joka on maailman voittanut, on olemassa se tajunta, johon monet maailmat ovat uppoutuneet!”